

משולחן שלמה

מתוך שלל אוצרות תורתו ושיעוריו של מרן גאון ישראל הינוקא

רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

פרשת בהר בהקדמות תשפ"ז 277

ניתן להאזין לשיעורים של הגאון הינוקא, וכן ערכונים על הנעשה בבית מדרשו, ב"קו הינוקא" 03.550.2228

ליקוטים על פרשת השבוע משולחן תורתו של רבנו שליט"א

פנינים על הפרשה

גרים אנחנו לפניך

והארץ לא תמכר לצממת כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי (כה, כג). פירש רש"י (כה, כג) שבא הכתוב להזהיר את לוקח השדה שיחזירנה לבעלים ביובל ולא יעבבה אצלו, ונתן טעם לזה, שהארץ של הקב"ה היא, ולכך אל ירע עיניך להחזירה לבעליה ביובל, שהרי אינה שלך. והוא מדברי התורה כהנים (פ' בהר פרשה ג, פ"ד, אות ח), ושם דרשו שאמר הקב"ה לישראל שלכך אל תעשו עצמיכם עיקר בקנין קרקעותיכם, מפני ש'גרים ותושבים אתם', שנחשבים אתם לגרים ותושבים בעולם לפני, וכמו שאמר דוד להקב"ה "כי גרים אנחנו לפניך ותושבים ככל אבותינו" (דבה"א א' כט, טו), וכן אמר לו "כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי" (תהלים לט, יג), והוא כאשר 'אתם עמדי', שדיו לעבד להיות כרבו, שכאשר תבוא שלי, הרי היא שלכם. וביאר הקרבן אהרן על התורה כהנים (שם), שדרשו בזה לשון 'גר' שמשמעו שאינו קבוע במקומו, כלפי לשון 'תושב' שמשמעו שקבוע הוא במקומו, וביארו ואמרו שכן הוא דרך קביעות מקום ישראל בארץ ישראל, שמחד הם נחשבים כגרים, מאחר שהארץ לה' היא, ומאידך בשמירת המצוות הם קונים אותה ונעשים בה כתושבי קבע, ובכל זאת הזהיר הקב"ה שלא יעשו עיקר וחשיבות מקנינם באדמת הארץ מצד מה ש'תושבים' הם בה, וכאילו יש להם בה אחיזה, אלא יעשו עיקר וחשיבות ממה שנחשבים בה כ'גרים' לפניו יתברך שמו, וכאילו אין להם בה אחיזה, שהרי דיו לעבד שתהיה לו זכות וקנין באיזה דבר, כרבו, שבכל עת שרבו זוכה בה, יזכה גם הוא, וכשרבו מסתלק ממנו, אין לו זכות בו כלל, ואם כן הלא עיקר ישיבתכם בארץ ישראל הוא בכדי שאני אהיה בה, שבזה 'אתם עמדי', שאני נמצא בה ומשגיח עליכם, ומתוך כך יש לכם זכות להאחז בה כ'גרים ותושבים', אבל אם בעוונותיכם אסלק ממנה חלילה עיני השגחתי, לא תוכלו להאחז בה לא כ'גרים' ולא כ'תושבים'.

גאולה לארץ

והוא שאמרו בתנחומא (ראה, ח) בחביבות ארץ ישראל, שכאשר ברא הקב"ה העולם חילק הארצות לשרי האומות ובחר את ארץ ישראל לחלקו, ואמר הקב"ה, יבואו ישראל שבאו לחלקי, כנאמר (דברים לב, ט) "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", וינחלו הארץ שבאה לחלקי. וביאר זאת הרמב"ן (יח, כה) שהבדיל הקב"ה את ישראל מכל העמים בכדי שנהיה מיוחדים לשמו יתברך בעולם, ובעבור זה הבדיל גם את ארץ ישראל מכל הארצות, שלא תהיה תחת שליטת שום מזל ואיזה שר משרי מעלה, בכדי שתהיה מיוחדת לגלות א' להותו, וכאשר מיוחדים ומגלים ישראל א'להותו יתברך בעולם, ראויים הם לשכון בארץ שכל מהותה עבור זה.

ולזה ציוה הקב"ה לישראל שלא ימכרו קרקעותיהם בארץ לצמיתות, ויחזירו הקרקעות ביובל, מפני שלי הארץ, וביאר האלשיך (כה, כג) שבא לומר בזה שלא לגמרי נתתיה לכם, אלא כאשר מחזירים אתם הקרקעות ביובל יש לכם זכות בה כגרים ותושבים, שבזה 'אתם' בה 'עמדי', שאיני מוסר אותה תחת שליטת שרי מעלה כשאר הארצות אלא משגיח אני עליה בעצמי, אבל אם לא תהיה לכם בה זכות זו חלילה, אתן אותה לשליטת זרים בגלות בבל ואדום, ובזה תהיה לה גאולה, שתשוב לרשותי, שאני בעליה הראשון כביכול, וסוף דבר הכל בשבילכם, שתחזור ממני לכם בגאולה השלמה.

שכינה עמכם

וביאור הדברים, שמהות אחיזת ישראל בארץ היא מצד שמושרשים הם במידת המלכות, שהיא ענין השכינה הנמצאת עמהם תמיד, אף בכל גלויותיהם, וכמו שאמרו במסכת מגילה (בדף כט ע"א) שלעולם לא זזה שכינה מישראל ובכל גלות מארבע הגלויות היא הלכה עמהם, וכמו שכתב החיד"א בנחל קדומים (פ' בהר, א) בשם רבנו אפרים שמצד זה אמר הכתוב 'כי גרים ותושבים אתם עמדי', לרמז שתמיד אתם עמדי, אף בכל הגלויות. ולכך אין לישראל חזקה בקרקעות הארץ, כמו שכתב הפנים יפות (כה, כג) שבזה אין חזקתם נחשבת חזקה, שהרי חזקת קרקעות מועלת רק כאשר נסתלקו בעלים הראשונים, אבל כיון שהשכינה, שהיא בעלת הקרקע בארץ ישראל, שורה עם ישראל בכל מקומם, לכך אין חזקתם בקרקעות הארץ נחשבת לחזקה, וזאת טענת הכתוב 'כי גרים ותושבים אתם עמדי', שמפני שבין כאשר 'גרים' אתם בגלות ובין כאשר 'תושבים' אתם בארץ, בין כך ובין כך 'אתם עמדי', לכך אין לכם חזקה בקרקעותיכם בארץ, ותמיד 'לי הארץ'.

לי הארץ

והוא כמו שדייק הספורנו (כה, כג) בלשון הכתוב 'כי לי הארץ', שבא לומר שארץ ישראל ברשות שמים היא, כנאמר (תהלים כד, א) "לה' הארץ ומלוואה", ואיננה בכלל מה שנאמר (תהלים קטו, טז) "והארץ נתן לבני אדם", ולכך 'גרים ותושבים אתם' בה 'עמדי', ומשמעות הדברים, שאחיזת ישראל בארץ היא קנין רוחני נצחי, ואין לה הפקעה לעולם, וכמו שהביא המהר"ם מרוטנבורג בתשובותיו (דפוס פראג, ס' תקלו) בשם רבי נחשון ב"ר צדוק גאון מסורא, שמסורת היא ביד החכמים מדור לדור שאף בעת הגלות יש לכל אחד מישראל ארבע אמות בארץ ישראל, ועל אף שכבשוה האומות, אינה נגזלת בידם, שהרי אפילו בזמן ששרויים היו ישראל על אדמתם לא ניתנה להם הרשות למכור שדותיהם לצמיתות, והוא מפני שנתקיים בה הכתוב 'לה' הארץ ומלוואה', ומפני כך עתידים אנו לשוב ולירש אותה בגאולה השלמה.

זארה יעמוד על הברכה

לעילוי נשמת גאולה בת דינה, דוד בן חנה, ראו דור דרור בן רונית, רוזט שושנה בת אסתר, נחמן חוטה בן נעמי, לרפואת: דוד בן שרה.

לפניות והקדשות

מוקד טלפוני 03-3765444
זמין בימים א'-ה' בין השעות 9:00-20:00
דוא"ל: contact@hayanuka.com
לקבלת הגליון במייל: gilyonot@hayanuka.com
יד להועיל: בנק מזרחי טפחות | סניף 417 | מס' חשבון: 521025

זמני שבת

רבונו תם	צאת שבת	כניסת שבת	זמני שבת
20:54	20:00	18:48	ירושלים:
20:51	19:59	19:07	בני ברק:
20:54	20:01	19:10	חיפה:
20:51	19:59	19:07	באר שבע:

תורת שלמה

מאמרים משיעורי הענפים של רבנו שליט"א

"וביום השבת יפתח" (יחזקאל מו, א)

חלק א'

משיעור יום ה' ה' תמוז תשע"א

א

היא תכלית ומטרת קבלת התורה כפי הנגלה בשעת רעוא דרעוין בשבת קודש, שנגלה בהם שמתוך שנלך בהם אחר התורה כההולכים במדבר נהיה יכולים לעבוד את ה' ב"ה, שמהות קדושת שלושת ימי הגבלה הללו היא שנבוא לסלק כל רצונותינו, וניתן את רצון ה' ב"ה תחילה וראש לפני רצונותינו, שרק בזה נגלה לנו דרך נצחיית בתורה, שרק היא הנחשבת לנו לדרך בתורה באמת, ורק בזה נחשבים אנו כהולכים לקבל התורה. שהרי כל תכלית התורה היא לגלות רצונו יתברך כפי שגילה בכל חדרי התורה, שיעקר הכל הוא בנין ירושלים, היינו שנבוא מתוך עסק התורה לפרסם ולגלות מלכותו בעולם כולו, שידעו כל עמי הארץ כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו, ושכל רצונו הוא שיהיה לו יתברך בית בירושלים, שהיא ענין בקיעת האות **ם'** שבתית ב' ירושלים' שתהיה כענין 'ירושלימה' (דב"ה י"ב לב, ט).

ג

כי התגלות התורה היא אור ה' ב"ה בעצמו שהאיר הקב"ה בתחילת הבריאה, שבתחילה היה הכל חושך, כמו שכתוב (בראשית א, ב) "וחושך על פני תהום", וכנגד זה האיר הקב"ה את האור הגנוז, כמו שכתוב (בראשית א, ג) "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", אלא שראה הקב"ה שיקחו הרשעים אור זה לצורך עצמם ומלכותם, ולכך הסתירו וגנוזו בתוך גופי התורה ותר"ג המצוות, אבל מאידך כתוב הוא גם בלשון 'ויהי אור', שהוא לשון צער כמו שאמרו באסתר רבה (פתיחתא יא), שנמשך בזה צער בעולם מצד שנסתר אור התורה. כי מה שנגנז אז אור התורה הוא שנעשתה התורה לכל כצורת האות **ס'**, שהיא כנרתיק המעלים ומסתיר את אור התורה בכדי שלא ישתמשו בה הרשעים, אמנם נמשך בזה צער לעולם, שמתוך כך אין יודעים הנבראים מהחדרים והמבואות והדרכים הנפלאים בתורה, כי נראה בעיניהם שווה היא בכל עניניה כעגול, ואין רואים ומתבוננים בעוצם יופיה והדרה, ולכן אינם טורחים אחריה להבינה.

ועל כך אמר הכתוב "וזאת התורה אשר שם **שם** משה" (דברים ד, מד), ודרשו זאת במסכת יומא (בדף ע"ב) שהוא מלשון **סם**, שאם זכה אדם נעשית לו התורה לסם חיים, ואם לא נעשית היא לו לסם המוות חלילה, ו'סם' הוא אותיות סמ"ך מ"ם, לרמז שבתחילה סגורה התורה לאדם כצורת האות **ס'**, בכדי שלא יינקו ממנה החיצונים הנכרכים אחרי האדם, וצריך הוא להוציאה מנרתיק צורת האות **ס'** הסגורה למדרגת השפעת התורה שמצד צורת האות **ם'** הסתומה, שבזה תמשך לו סוף דבר הברכה בתורה. כי צורת האות **ס'** הסתומה היא כנגד החכמה, כמו שכתוב (איוב כח, יב) "והחכמה מאין תמצא", ומשמעותה היא שיועד האדם ממציות התורה וחכמתה, אלא שנעלמת ממנו דרך התורה ואינו נמשך אחריה באהבה מפני שנדמה לו בסכלותו שיועד הוא טעמה של תורה, שבזה נראית היא בעיניו כולה כשוה כעגול, וכצורת האות **ס'**.

שכאשר היא לו כצורת האות **ס'** נעשית לו התורה כסם המוות חלילה, וכענין עשיו שמאס בבכורה ובברכה, שמבואר בדברי רבנו האר"י בעץ חיים (שער ה, א) שענין נפש מלכי אדם שבאו מעשיו מרמזים למידות העליונות שיצאו בתחילה ללא סדר ותיקון ראוי, וכענין עיגול, וסוף דבר נשברו ומתו, ובסוד שבירת המלכים. והוא דרכו של עשיו, שמפני שהיה שרשו מהנפש שהוא הדם וכנגד העיגול, לכך רואה היה התורה כעגול, שהיא סמא דמותא, ולכן ביזה הבכורה ואמר "הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה" (בראשית כה, לב), שהיה זה כאשר ראה שהסתלק אברהם כמובא בבראשית רבה (סג, ב), שבזה נדמה היה לו שאין הבדל כביכול בינו לאברהם, שהרי סוף כולם למיתה, ולכן לא ראה ולא ידע מגילוי האות **ם'** סתומה שבתורה שמצד החשיבות שבה, שהיא ענין הבכורה שמאס עשיו. ולכן האכילו יעקב כנגד זה עדשים שצורתם עגולה, לרמז לו שבזה בחר לחלקו את הסמא דמותא שבתורה, וכנרמז במה שכתוב על גניזת אור התורה 'ויהי אור', ש'ויהי' (עם הכולל) עולה כמנין **כבוד**, שבמה שבזה עשיו לבכורה נסתר ממנו אור התורה, וכענין 'ויהי אור'.

אבל כאשר זוכה להוציא התורה מנרתיק צורת האות **ס'** שתהיה לו כמדרכת צורת האות **ם'** הסתומה, נעשית היא לו לסם חיים, כי נמשך הוא בזה יותר ויותר אל התורה, שנגלה לו שמה שסתומה היא זהו מצד צורת האות **ם'**, שעל אף שמורה היא על שנסתמים דרכי התורה כמו שאמר רשב"י בזוהר אחרי מות (בדף ס"ו ע"ב), עם כל זה בה ועל ידה נגלה לאדם שיש

תכלית ומטרת יציאת מצרים היתה שנקבל התורה בהר סיני, כמו שאמר אז הקב"ה למשה "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה" (שמות ג, יב), ולא קיבלנוה תיכף, אלא הוצרכנו להיטהר עבור כך ארבעים ותשע יום שהם שבעה שבועות, וזאת בנוסף לשלושה הימים האחרונים שבהם, שהיו לנו לשלושה ימי הגבלה, שציוה הקב"ה שנפריש ונבדיל עצמינו בהם בתוספת קדושה עבור קבלת התורה.

כי דרך קבלת התורה הוא כדרך השפעת אור השבת לעולם, שבששת ימי החול נסתמים שבילי סודות התורה ואינם באים לידי גילוי, כמו שדרש בזה רשב"י בזוהר נח (בדף ע"ב) מה שכתוב ביחזקאל (מו, א) בתבנית בית השלישי "כה אמר ה' אלהים שער החצר הפנימית הפונה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה, וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח", ש'שער החצר הפנימית' מרמז לשערי גילוי סודות התורה הפנימיים, ובששת ימי החול הוא סגור בכדי שלא ישמש החול בקודש, שינקו החיצונים מכח הקדושה, אבל 'ביום השבת יפתח' שער זה, שאז הוא עת אחיזת הקדושה לבדה בעולם, והיא לבדה המקבלת השפעת סודות התורה הפנימיים.

ומתחילת השבוע ביציאת השבת נשפעת בעולם הנהגת השם מ"ב הרמז בתפילת 'אנא בכח', והוא מצורף משה שמות קודש שהם כנגד ששת ימי החול, ובו ועל ידו הולך העולם ונתקן יותר ויותר בגילוי מלכות ה' ב"ה, מתוך שעולים ונתקנים ששת המידות בהם מנהיג הוא העולם בששת ימי החול, והם חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד, עד שנכנסת השבת שהיא כנגד המידה השביעית, שהיא מידת המלכות של הבורא ב"ה, ובעת כניסת השבת נעשה בה ועל ידה לכל מעשי המצוות שבכל ששת ימי החול, ונפתחים ומתגלים שערי סודות התורה. ושלמות גילוי סודות התורה הוא בעת מנחת השבת, שהוא עת גילוי 'רעוא דרעוין' (-הרצון של כל הרצונות, והנחשק של כל הנחשקים).

ב

והוא דרך הטהרה בה עוסקים אנו בימי ספירת העומר לקראת קבלת התורה, שכאשר יצאו ממצרים ציוה הקב"ה שנספור ימי טהרה שבעה שבועות, שהם כנגד שבעת ימי השבוע כמובא בדברי רבנו האר"י בשער הכוונות (דרושי הפסח א), ובספירת ששת שבועות הראשונות נמשכת לנו הטהרה מהשם מ"ב, ובו ועל ידו מתקנים אנו יותר ויותר לששת המידות, חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד, ונרמז הדבר במה שנצטוינו על עסק התורה "ודברת **בם**", שהוא שם מ"ב, וארבעים ימים הראשונים שבהם הם כנגד האות **ם'** שבתית **בם**, ושני ימים האחרונים הם כנגד האות **ב'** שבתית **בם**, והם כנגד **ב'** שעות האחרונות מיום השישי בשבוע הנכללות בקדושת יום השבת, שהם מצד הכתוב 'וביום השבת יפתח', שבכח שממשמשת ובאה קדושת השבת לעולם נבקעת האות **ם'** הסתומה שבתית **בם** להיות כהאות **ב'** הפתוחה. ובספירת שבוע השביעי נמשכת לנו הטהרה מהשם ע"ב (י"ד ה"י ו"ו ה"י) העולה כמנין **חסד**, שהוא מצד שפע הברכה והחסד הנשפעים ביום השבת קודש שהיא מקור הברכה, ומצד מידת המלכות בה מושרש דוד המלך שהיה טוב רואי ויפה עינים, ובו ועל ידו נבקעת האות **ם'** סתומה שבתית **בם** בכדי להמשיך את אור החסדים ממקורם העליון למטה אל המידות כולם, ובזה נגלה לאדם דרך בתורה, כיצד תהיה שפע הברכה הנמשכת בתורתו, וכל והדרכים והחידושים שהוא משיג בתורה, שיהיו כמו האות **מ'** פתוחה, שהיא מצד גילוי מידת ה'מלכות' של הבורא ב"ה, שכל מהותה היא לגלות את מלכותו יתברך שמו בעולם כולו.

ושלמות הדבר נגלה בעת רעוא דרעוין, שנגלה אז לאדם שצריך הוא לביטול גמור למטרת גילוי מלכות השי"ת, שיבוא האדם למסור עבור זה גם את רצונותיו וגם את שורש רצונותיו, שהם כל רצונות האדם הקדושים לתורה ולקדושה ולדבקות בבורא ב"ה, גם אותם ימסור לבורא ב"ה ויבטל עצמו כלפי רצונו בביטול גמור ומוחלט, והוא גילוי המלכות בשלמות. וכנגד זה נצטוינו על שלושת ימי ההגבלה קודם קבלת התורה, הנרמזים שאמר משה לפרעה (בשמות ה, א) "נלכה נא דרך שלושת ימים במדבר ונזבחה לה' אלהינו", שבהם

בה בתורה חילוקי דרגות כצורת האות ם' בארבע קצוותיה, ימין ושמאל מעלה ומטה, ולכך הנה מחד נודע לו האמת שאינו יודע כלל ועיקר מטעמי חדרי התורה וסודותיה, אמנם בזה דוקא נמשך לבבו יותר ויותר לדרוש אחריה מאד, כי נתקנת דעתו באור התורה, שיועד הוא שהתורה למעלה מהכל היא ואין דבר חוץ ממנה, ומה שאינו רואה את אור קדושת התורה בלימודו הוא מפני שעדיין חתומה היא במדרגתו, וצריך הוא לדרוש אחריה מאד מאד.

ד

ועיקר מדרגת צורת האות ם' הסתומה שבתורה היא שיבוא האדם לדרוש ולחפש אחר גילוי מלכותו של הבורא ב"ה בעולם, והוא דרך יציאת מצרים, שבתחילה אחזה בישראל טומאת מצרים ומתוך כך נתרחקו מאד מאור התורה ובסוד טומאת נדה, שהיתה התורה סגורה בפניהם כצורת האות ס', וכמו שאמרו באיכה רבה (פתיחתא כט) שעד שלא נגאלו ישראל ממצרים היו יושבין בפני עצמן, והשכינה בפני עצמה. וכאשר יצאו ממצרים והחלו לספור ימי טהרה שבעה שבועות שכנגד שבעת ימי השבוע, נפתחה התורה בפניהם ויכולים היו לראות באור הגנוז מסוף העולם ועד סופו, שנתגלו להם בזה דרכי התורה להבין בה ועל ידה מגדולת ה' ומלכותו, ונמשכה להם תורה נקיה שכל תכליתה להמליך את הקב"ה עליהם.

שבספירת ששת השבועות יצאה להם התורה מנרתיק צורת האות ס' ונתגלתה להם כצורת האות ם' הסתומה, ובספירת שבוע השביעי שכנגד השבת נבקעה להם צורת האות ם' הסתומה שבתורה להיות כצורת האותיות ב' ו-ו', שנמשכה לכל אחד מישראל אור החסד והברכה מהתורה להאיר לו למטה למקומו ומדרגתו, שהיא המשכת שפע הברכה, שצורת האות ב' היא ענין ה'ברכה', וצורת האות ו' היא כצינור להמשכת הברכה למטה, כמו שאמר רשב"י בתיקוני הזוהר (בתיקון ה, דף יט ע"א). ולאחר שנמשכה הברכה שהיא תורת אמת, נעשית לו צורת האות ם' סתומה שבתורה לצורת האות מ' פתוחה, שבה מתעלית מדרגת מלכותו שבתורה שתהיה כולה על מנת להשפיע ולגלותה בעולם בכדי להמליך את המלך שלמעלה ממנו, וכענין צורת האות מ' הפתוחה שקוצה מופנה וממליך את המלך העליון ב"ה, ובה ועל ידה כל מציאות האדם בעסק תורתו היא על מנת להשיב את המלכות לבורא ב"ה, שהיא כל תכלית התורה הקדושה.

והיא משמעות בקיעת צורת האות ם' הסתומה שבתורה, שצריך תחילה להוציא התורה מנרתיק צורת האות ס' שמצד מדרגת החכמה, שתהפך לו להיות לו כצורת האות ם' הסתומה שמצד מדרגת הבינה המשפעת למידות למטה, כמו שאמר רשב"י בזוהר חדש בראשית (בדף ו ע"ב) וכמובא בדברי רבנו האר"י בריש שער מאמרי רשב"י (דף ט ע"ב, על הקדמת הזוהר, דף ג ע"ב), ולאחר מכן יכול יהיה לבקוע את צורת האות ם' הסתומה שבתורה שתהיה לו כצורת האות מ' הפתוחה, שהיא המשכת הברכה למקומו במדרגתו, שנעשית לו צורת האות ם' הסתומה כצורת האותיות ב' ו', שהם ענין האות ב' שמצד ה'ברכה' והאות ו' שמצד המשכת הברכה, ובהם ועל ידם נמשכת לו התורה עד למקומו ומדרגתו, שיהיה גם הוא כצורת האות מ' הפתוחה, ויבוא להמליך תמיד את מי שלמעלה ממנה.

ה

ומה שבתחילה היא לו כצורת האות ם' הסתומה היא מפני עביו וגשמיותו, שמאחר שמונח האדם במדרגת חולין, וכענין 'ששת ימי המעשה', לכך מוכרח הוא שתהיה לו התורה בתחילה כצורת האות ם' הסתומה, שלא יבוא לטעות מתוך עסק התורה בדרכי הגאות ותהפך לו תורתו לסמא דמותא, וכענין שאמר רשב"י בתיקוני הזוהר (בתיקון כא, דף נא ע"א)

שבששת ימי החול שולט סם המות, אל אחר, ולכך נאמר אז כלפי אור השכינה 'היה סגור ששת ימי המעשה', שנעשית היא כצורת האות ם' הסתומה, והיא שמירה והגנה על האדם להצילו מסמא דמותא, שלא ישמש בחול וינק מהקודש, היינו שלא ישמש האדם באור המלך על מנת להמליך את עצמו.

וכל התקרבות שזוכה אדם להתקרב יותר להקב"ה ולתורתו, היא מהתנוצצות זו של צורת האות ם' הסתומה שבתורה, שהיא המאירה לאדם את אור התורה, כמו שאמר רשב"י בזוהר ויקרא (בדף ג ע"ב) שהאות ם' הסתומה הזו מאירה בהארה על כל האותיות, היינו שכל מה שיש לאדם התקרבות לבורא ב"ה בעסק התורה ובא לידי יראת שמים, נמשך הכל מצורת האות ם' הסתומה הזו שבתורה, המאירה לו את האהבה והחשק לדבוק בתורה ועבודת ה', ובלא שהיתה צורת האות ם' הזו מאירה לו התורה, לא יכול היה לשמוח בתורה ולעסוק בה.

ולכן לאחר שיצא האדם ממצרים ונעשה אצלו חשיבות לתורה, ורוצה להתקרב לדרך ה' באמת, אין התורה סגורה יותר בפניו כצורת האות ס', הרומזת לאב העליון (-ספירת החכמה), אלא היא נעשית לו כצורת האות ם' הסתומה, הרומזת לאם העליונה (-ספירת הבינה) המשפעת למידות למטה, כמו שאמר רשב"י שם בזוהר חדש בראשית (בדף ו ע"ב), שכאשר היא לו כצורת האות ס' שמצד החכמה נעלם מהאדם שכל חיותו מהתורה, וכפי שנעלם מהבן שכל קיומו הוא מהאב, אבל כאשר נעשית לו התורה כצורת האות ם' הסתומה נמשך הוא אחריה כנמשך אחר החיים, ו'כגמול עלי אימו' (תהלים קלא, ב), שכפי שנמצא הוולד תמיד אצל אימו ומבקש מזונו על אף שאין יודע כיצד באה לו חיותו על ידי המזון, כך על אף שחתומה התורה בעיני האדם ואינו רואה האור העצום שיש בה בכל הלכה ובכל פסוק, מכל מקום צריך הוא להמצא אצלה תמיד 'כגמול עלי אימו' שממנה כל חיותו.

ו

והיא מדרגת עסק התורה מתוך תכלית ומטרת גילוי המלכות הבורא ב"ה בעולם, שהוא ענין יציאת מצרים, כמו שאמר רשב"י בזוהר (בחלק א, דף רסא ע"ב) שבמצרים באו ישראל עד לשער החמישים של הטומאה, ומתוך שפתח וגילה להם הקב"ה חמישים שערי בינה יצאו משם לחירות, ובזה הלכו ונטהרו והכינו עצמם לקבל התורה, בכדי שיבוא כל אחד מישראל לגלות את הנהגת מלכות הבורא ב"ה כפי הנגלה בעליונים, למטה במקום המלכות בתחתונים, במקומו ומדרגתו. והוא מצד גילוי צורת אות ם' הסתומה שבתורה, כמו שאמר רשב"י בזוהר חדש יתרו (בדף מט ע"א) שבשעה שעמדו ישראל על הר סיני לקבל התורה, נפתחה להם צורת האות ם' הסתומה שבתורה והאירה ועיטרה אותם, שבתחילה היתה צורת האות ם' של השם 'אלהים' סתומה בפניהם, ובהר סיני נפתחה להם להיות כ'אנכי ה' אלהיך', שהוא בלשון יחיד, שמתוך שנמשכה להם הברכה שבתורה יכול היה כל אחד למצוא הדרך להמליך עליו את השי"ת במקומו ומדרגתו. וזה שאמר רב חסדא במסכת שבת (בדף קד ע"א) שמ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדים, היינו שהוציאם הקב"ה מדרגת צורת האות ם' הסתומה שבתורה, שהיתה התורה סגורה וחתומה בפניהם, והביאם להיות חלק מהתורה וחלק בגילוי מלכותו.

וכך הוא לדורות, שבכל עת שניגש אדם לעסק התורה, בתחילה סגורה בפניו התורה כצורת אות ס', אבל כאשר נותן הוא חשיבות לה ומוסר עצמו עליה, בזה נעשית היא לו כצורת האות ם' הסתומה, ויכול הוא מתוך כך לבוא בעסק תורתו לידי תכליתה ומטרתה האמיתית, שאחר שמבין הלימוד ידע בה ועל ידה את הדרך הנגלה בה לשוב אל ה' יתברך, והיא דרך המשכת הברכה בתורה, שזהו מצד האות ב' והאות ו', וכאשר זוכה בפועל להמליך את השי"ת בעולם על ידי מה שלמד והבין, נעשית לו התורה כצורת האות מ' הפתוחה, המורה על כך שממליכה היא את השי"ת.

המשך יבוא בשבוע הבא בעזרת ה'

קדימה בברכת הבשמים

- א. פרי האדמה' (ש"ע ס"י ריא ס"ג), הוא הדין שברכת 'בורא עצי בשמים' קודמת לברכת 'בורא עשבי בשמים'.
- ב. רבנו הזכיר שמחמת חשיבות הפרי יש להקדים את ברכת 'הנותן ריח טוב בפירות' לברכת 'בורא עצי בשמים' ו'בורא עשבי בשמים'.

- א. ברכת 'בורא עשבי בשמים' קודמת לברכת 'בורא עצי בשמים'.
- ב. רבנו אמר שכשם שבברכת הפירות ברכת 'בורא פרי העץ' קודמת לברכת 'בורא עשבי בשמים' קודמת לברכת 'בורא עצי בשמים'.

עם סגולה
סגולות ונצות ייחודיות שנלקטו מתוך שיעורי רבנו שליט"א

תפלה לשלמה

מתוך הספר "תפלה לשלמה" לרבנו שליט"א

פניני דרך

יסודות ואבני דרך
מתורת מו"ר שליט"א

למי ראוי לתת מעשר כספים?

להבניע ולבטל הרשעה

רבנו של עולם, אבי אב הרחמן, מלא רחמים. גלה נא ברחמיך על ישיעך ותכלה ותבטל ותעקר קלפת פריעה מן העולם, ולא תהיה יניקה לחיצונים מחלק הקדשה, וזכנו לחלם על ידי מלאך, והצילנו מחלומות רעים. אנא קרבי אליך תמיד, ואזכה לבוא לקדשות גדולות ועצומות, והמשך עלי ועל העולם כלו רוח טהרה באפן שנוצה ברחמיך לטהרה עליונה, והרשעה כלה בעשן תכלה, ותעביר ממטלת זדון מן הארץ. אנא המשך עלינו אור הצדיקים האמתיים, באפן שנוצה להתעלות מעל הבלי העולם הזה כולם, ולזכות ליראה אותך. תברך שמו באמת.

אנא רחמן, תן כח למלכות דקדשה, ותכניע המלכות דסטרף אחרא, ותן לי את כחם של הצדיקים אמת, וזכני על ידי כלי מלחמתם לגבר על כל רע ולשברו ולהכניעו, באפן שכל הקמים עלי לרעה תפר עצתם ותקלקל מחשבותם. אנא עורר עלינו זכות משה רבנו, ומרדכי היהודי, ויוסף הצדיק, וחנוך בן ירד, וכל הצדיקים האמתיים שעמדו בעולם מיום בוראך ארץ ושמים עד עתה, והמשך אורם בעולם באפן שכל רע יכלה ויתבטל כנגד אורם הגדול, ותכניע בזכותם קלפתם של המן עמלק, ופריעה, ועג מלך הבשן, וכל הרשעים, ותעביר טמאתם מן העולם. אנא זכנו להתקרב אל הצדיק האמת הגדול במעלה, הוא משה רבנו בן עמרם ויוכבד, וזכני הנחש, שהוא ענין עוג מלך הבשן, וזכנו לגאולה שלמה. אמן נצח סלה ועד.

שליח שלא ישלח למפקד את הסוסים, וכאשר ראה המפקד לאחר זמן מה שאינם שולחים לו הסוסים, ציוה לאסור שוב את כל הנאשים שברשימה, ושוב ניסו ראשי הקהל בעיר צפת לשדל את הרב שישלח רשימה חדשה של 'חכמים' באמת, והרב סירב ואמר, כאשר אמרתי כן יהיה ולא אחזור בי מחתימתי, ושלח שוב את אותו השליח לבית המפקד בעכו להזהירו שאם לא ישחרר האסורים רבה תהיה רעתו, ולעג המפקד על דבריו ולא הסכים לשחררם. כעבור ימים מספר הגיע מברק מהמלכות בקושטא שעל המפקד להתייצב בחזית המלחמה ואחר ימלא מקומו. כעבור ימים מספר שלח הרב אלפנדרו את השליח שילך למפקד שנתמנה תחת הראשון, להזהירו שישחרר האסירים מיד, ואכן עשה שליח זה שליחותו, והזהיר ואמר למפקד השני, ראה, את קודמך בתפקיד הזהרתי שישחרר האסירים מיד, בכדי שלא יבולע לו כל רע, והנה כעת נשלח הוא לחזית, וכנראה כבר איננו בין החיים, ובכן אם רוצה הנך להשאר בתפקידך בעכו, עליך לשחרר כל האסירים היהודים מיד, ואכן שחרר המפקד השני כולם. ואז אמר הרב אלפנדרו לשליח, רואה הנך שצדקתי בדברי שאמרתי שעשרה מפקדים ילכו ואני לא אחזור בי מחתימתי, והנה לא הוצרכנו להגיע לעשרה מפקדים, והמפקד השני כבר למד הלכה, ונתקדש שם ה' בפי כל.

רבנו הזכיר שברמב"ם הלכות מתנות עניים פרק שביעי הלכה ה', ובשולחן ערוך יורה דעה סימן רמ"ט סעיף א', נזכר שנותנים מעשר כספים לעני, וכתב הרמ"א שם בשם המהרי"ל בהלכות ראש השנה סעיף ג' שצריך לתת את המעשר לעניים בדווקא, ולא לעשות בו מצווה אחרת, כגון מה שנוהגים לקנות נרות לבית הכנסת, משום שהכסף שייך לגמרי לעניים, ובבאר הגולה שם אות ה' כתב לבאר שרק מצוה שכבר נתחייב בה האדם אינו יכול לקיימה בכספי המעשרות, מאחר שהוא חייב כבר את אותו הכסף לצדקה, אבל לשאר מצוות יכול להשתמש בכסף המעשר, אמנם מפשטות דברי המהרי"ל מבואר שמאחר וכבר זכו העניים בכסף אי אפשר להשתמש איתו לשאר דברים, וכן ביאר החתם סופר בתשובה יורה דעה סימן רל"א. ומכל מקום אמר רבנו שאם קונה בזה דבר מצווה שישמש גם אותו וגם את אחרים, נראה שיש להקל, וכמו שהביא בדרישה שם בסימן רמ"ט אות א' בשם תשובת הר"ד מנחם בסימן תנ"ט שהרוצה לקנות ספרי קודש ולהשאלן לאחרים, יכול לקנותם גם מכספי מעשרות, ונראה שבזה יודה גם המהרי"ל. אלא שצריך להיזהר במה שכתב הט"ז שם בסימן רמ"ט סעיף קטן א' שיזהר לכתוב על הספר שהוא שייך לכולם, מאחר ונקנה מכספי מעשרות, וכן כתב האליה רבה בסימן קנ"ו סעיף קטן ב', ואפשר להקל בזה. והזכיר בזה רבנו עוד בשם רבי שעפטיל הלוי בספר ווי העמודים עמוד התורה פרק א' אות י' שהטוב ביותר הוא ליתן את כספי המעשר לתלמידי חכמים עניים.

סיפור לשלחן שבת

בימי מלחמת העולם הראשונה ששלטו הטורקים בארץ ישראל, חייבו השלטונות את כולם להתגייס לצבא, והיו כולם מתחמקים בכל דרך מהגיוס, מאחר שרוב ככול המתגייסים היו נהרגים בחזית, וליהודים היתה עצה טובה לזה, שנקבע בחוק שמי שהגאון הרב מהרש"א אלפנדרו, הממונה כ'חכם באשי' (-הרב הראשי) מטעם השלטונות, מאשר בחתימתו שהוא 'חכם' ותורתו אומנותו, או שהוא בעל משרה תורנית, פטור הוא מלשרת בצבא, וכך הגישו ראשי הקהל בעיר צפת לפני הרב אלפנדרו רשימה של מאתיים איש מאנשי העיר שצריכים היו להתגייס, כדי שהרב יחתום שהם 'חכמים'. ובתחילה סירב הרב וטען שזהו שקר, שהרי עמלי כפיים הם ולא 'חכמים', אבל לאחר שהרבו להפציר בפניו בענין הסכים וחתם על הרשימה, והגישו הרשימה למפקד הצבא בעיר עכו. ולאחר ימים מספר הגיע המפקד לעיר צפת ובדק הרשימה אחת לאחת, ונודע לו שרבים בה עמלי כפיים הם ולא 'חכמים', וציוה לאסור כולם. ובאו ואמרו לרב אלפנדרו שיגיש רשימה חדשה עם שמות חכמים אמיתיים, שלפחות הם יפטרו מהגיוס, ואמר הרב אלפנדרו, בתחילה לא רציתי לחתום כלל, אבל אם חתמתי איני חוזר בי, עוד תראו שעשרה מפקדים ילכו ואני מחתימתי לא אחזור. ושלח הרב לקרוא לאחד מחשובי הקהל שיסע לבית המפקד בעכו לבקשו שיוציא היהודים ממאסרם, ואכן הלך אותו אחד למפקד שישב בעיר עכו, ואמר לו שהוא רוצה לברכו שיצליח במלחמה ותמורת זה ישחרר האסורים כולם, ולאחר מכן הוא ישלח לו מצפת שני סוסים מובחרים כמתנה, והסכים המפקד ושחרר כולם. ובתוך השמחה על שחרור האסירים אמר הרב לאותו